

DES DE CA N'OLIVER (5) / UN ADVOCAT, POLÍTIC, TERRATINENT I GENERAL NORD-AMERICÀ DE LA PLAÇA DE CATALUNYA DE BARCELONA FINS A JOSEP MARIANO HERNÁNDEZ GOMILA

Antoni Tuduri

Secció de Genealogia
de l'Ateneu de Maó

Sembla mentida el procés del descobriment d'aquest home. Vull insistir en el fet que un servidor no en sabia res de res (supòs que a la major part de lectors, tampoc) i que la lectura d'una novel·la recentment publicada em va donar entrada a la seva figura. Pràcticament tots els personatges menorquins d'aquesta novel·la són reals, però n'hi havia un, de llinatge Hernández, qualificat com a general de l'exercit nord americà, que no semblava relacionat amb Menorca. La consulta de les informacions informàtiques ens va permetre, a pesar de qualche error, trobar el seu origen menorquí i em va permetre la seva inclusió al text de la presentació del llibre a Maó.

❖ **DIT AÇÒ**, he dedicat un cert temps a cercar detalls d'aquesta persona i la sorpresa ha estat enorme. La limitació d'espai d'aquest article no em permetrà fer un estudi biogràfic prou detallat, però sí esbossar una vida intensíssima i polièdrica.

José Mariano Hernández Gomila neix a San Agustín el dia 26 de maig de 1788, quan La Florida tornava a ser espanyola, just 20 anys després de l'arribada a La Florida dels menorquins enganats pel Dr. Turnbull. Els seus pares eren Martí Hernández Triay (Maó, 1756) i Dorotea Gomila Fuxà (a les actes de La Florida diu que nada a Ciutadella) supervivents dels prop de 1.400 embarcats. Al padró de San Agustín son pare consta com a *carpintero*, probablement mestre d'aixa. Va ser el tercer de 10 fills i filles (el primer mascle) i un aspecte destacable és que va anar a

l'escola a la població de Savannah (Georgia) distant unes 175 milles de San Agustín i després va estudiar Lleis a L'Havana, tornant a San Agustín l'any 1811, quan tenia 23 anys.

Per cert, Dorotea Gomila Fuxà no l'he trobada a cap llista ni a cap acta de cap paròquia de Menorca ni al Llibre d'or de San Agustín, on consten els naixements, casaments i defuncions de La Florida. Per tant, podria ser que fos un dels tres infants citats com a nats durant la travessia. Tema a estudiar. A Ciutadella consten dos naixements amb llinatges Gomila i Fuxà, Clara (1763) i Josep (1765), dels que tampoc hem trobat res als arxius, ni tampoc consten al cens de San Agustín de l'any 1786. Es pot suposar que no eren visus.

❖ **TORNANT** a Josep Mariano Hernández Gomila, la seva primera ocupació va ser la d'advocat. Aquest ofici li devia permetre l'accés a la millor capa social i, possiblement, fer els primers doblés que van ser el punt de partida de la seva posició futura. Un altre detall molt important va ser el seu casament amb una jove (i rica) vídua, Anna Marie Hill, amb qui té 10 fills. Entre les terres que compra pel seu compte i les aportades per la seva dona arriba a administrar més de 25.000 acres (unes 10.000 hectàrees) dedicades al conreu de canya de sucre i de cotó. Per aquells temps la situació civil de La Florida era prou complicada. Les guerres amb

els indis Seminoles eren contínues i aquesta va ser la causa de què fos nomenat general de les forces voluntàries a les darreries de la possessió espanyola, que va acabar l'any 1823. Sembla clar que Josep Hernández no era un militar de carrera, tal com l'entendem actualment, si no un capdavanter de les forces armades no regulars. No obstant açò, l'advocat-terratinent-general s'acomoda a la nova situació política, barata el seu nom, passant de José Mariano a Joseph Marion i contrària-

Osceola, cabdill dels Seminola.

ment a molts altres espanyols (no menorquins) que abandonen La Florida, ell queda a San Agustín, s'entén amb els americans del nord i aprofitant la seva condició de bilingüe (en realitat, trilingüe, atès que el català de Menorca era la llengua domèstica, a part del castellà i l'anglès) i els seus coneixements legals, a més d'una capacitat de negociació molt considerable, és nomenat (sense eleccions) membre del Congrés dels Estats Units d'Amèrica, encara que només fos durant uns mesos, entre setembre de 1822 i març de 1823.

L'any 1837 és nomenat general de divisió de l'exèrcit i és qui acaba guanyant als Seminola encapçalat pel seu cabdill Osceola, encara que, segons diuen les cròniques, Hernández el va fer pres a una trobada neutralitzada per una bandera blanca. El general Hernández no va ser responsable directe, atès que va complir ordres del seu superior, el general Thomas Sidney.

Hi ha molta informació escrita que parla d'aquest home, entre la que destaca el fet de ser alcalde de San Agustín l'any 1848 però no he trobat cap treball històric

prou aclaridor; almanco, un servidor no l'ha trobat.

❖ **EN DEFINITIVA**, un personatge, fill de menorquins, del que seria bo que se'n parlés amb millor coneixement. M'han dit que a la galeria dedicada a les emigracions menorquines que hi ha a l'Illa del Rei hi ha penjat el mateix retrat que es va reproduir al «Menorca» fa pocs dies, però tampoc no em consta que hi hagin explicacions detallades.

No sé la causa, però el general Hernández deixa La Florida, ja nord-americana des de 1823 i emigra a L'Havana, morint a Matanzas, en data 08/06/1857.

❖ **PER ACABAR**, crec oportú fer una reflexió damunt el cabdill seminola de nom Osceola que he citat abans i aprofitaré per a justificar el títol d'aquest article. Passejant per la plaça de Catalunya de Barcelona, he vist un establiment nord-americà que du per nom Hard Rock Cafe. Tinc una imatge difosa que relaciona aquest establiment amb una notícia periodística llegida ja fa un temps. Deia aquesta notícia que la tribu indo-americana dels Seminoles era propietària d'una cadena de cafeteries i que controlaven un sector del joc americà (quan dic «joc» vull dir establiments tipus «casino»).

Bé idò, qui vulgui saber més detalls d'aquesta tribu no té res més a fer que punxar la paraula «seminola» a internet. El més interessant és que del general Hernández, que va fer pres a Osceola, ningú se'n recorda, però els descendents d'Osceola tenen una posició destacada en el món dels negocis del joc i, si per una casualitat de la vida, entreu a prendre un cafè o una consumició ianqui al Hard Rock Cafè, ubicat entre la Rambla i el Portal de l'Àngel de Barcelona, ajudareu a les finances dels hereus de l'indi derrotat pel nostre general.

